

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Навчально-науковий інститут української філології та журналістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи та міжнародних зв'язків

Генадій Бесарабчук

26 серпня 2025 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Українська мова і література»
спеціальністю В 11 Філологія (за спеціалізаціями)
спеціалізацією В 11.01 Українська мова та література
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
мова навчання українська

Розробник програми: Дзюбак Н.М., кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови

Ухвалено на засіданні кафедри української мови
Протокол №12 від 26серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Інна Беркешук

Обговорено та схвалено радою з науково-методичної роботи і забезпечення
якості вищої освіти навчально-наукового інституту української філології та
журналістики
протокол № 7 від 26серпня 2025 року

Голова ради з науково-методичної роботи
і забезпечення якості вищої освіти
навчально-наукового інституту
української філології та журналістики

Наталія Шеремета

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наскрізна програма практики – основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, види, форми, зміст, послідовність, терміни проведення практик, підбиття їх підсумків і містить конкретні рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Українська мова і література» спеціальністю В 11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізацією В 11.01 Українська мова та література галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

Наскрізна програма практики укладена відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)
(<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>);

Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 р. № 93 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35)
(<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>);

Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка 30 серпня 2021 року, протокол №10
(https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSiSDVIV04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA);

освітньо-професійної програми «Українська мова і література» спеціальності В 11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізації В 11.01 Українська мова та література галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
(<https://drive.google.com/file/d/1EBFlirSYvwOza7ZMPDEJtjC-XtQ1IZP9/view>);

навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Українська мова і література» спеціальністю В 11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізацією В 11.01 Українська мова та література галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
(https://drive.google.com/file/d/1uSaCyjVd1efelOfB_6RcJZmhJqctxj53/view)
навчально-наукового інституту української філології та журналістики;

наказів та розпоряджень по Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка щодо організації та проведення практики здобувачів вищої освіти.

Вихідні концептуальні положення щодо змісту й організації практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ґрунтуються на основних засадах Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту».

Практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Українська мова і література» спеціальністю В 11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізацією В 11.01 Українська мова та література галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки навчально-наукового інституту української філології та журналістики є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Українська мова і література», спрямована на закріплення теоретичних знань, умінь та навичок, отриманих здобувачами вищої освіти під час освітнього процесу, набуття і вдосконалення фахових компетентностей.

Загальна мета практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – оволодіння сучасними технологіями, формами організації та інструментами праці в галузі їх майбутньої професії, формування та розвиток у них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично формувати професійні компетентності та навички і творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Завдання практики:

1. Закріпити теоретичні знання, здобуті під час вивчення освітніх компонент загальної та професійної підготовки на основі виконання фахових завдань у реальному професійному середовищі;
2. Формувати та розвивати загальні та фахові компетентності, необхідні для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах;
3. Оволодіти сучасними технологіями, формами організації та інструментами праці в галузі їх майбутньої професії;
4. Залучати здобувачів освіти до організації та провадження освітнього процесу, науково-дослідницької діяльності бази практики шляхом вивчення досвіду роботи науково-педагогічних/наукових працівників, участі та проведення навчальних занять, освітніх та наукових заходів;
5. Формувати здатність застосовувати філологічні знання в практичній діяльності;
6. Стимулювати інтерес до саморозвитку та самовдосконалення, формування індивідуального стилю професійної відповідно до обраного фаху.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова і література» спеціальності В 11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізації В 11.01 Українська мова та література галузі знань В Культура, мистецтво та

гуманітарні науки навчально-наукового інституту української філології та журналістики проходять такі практик:

Шифр ОПП	Освітні компоненти освітньо-професійної програми	Кількість кредитів ЄКТС / навчальних годин	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
ООК 14	Практика:		
ООК14.0 1	виробнича педагогічна асистентська практика	3/90	Залік/д
ООК14.0 2	виробнича переддипломна практика	4,5/135	Залік/д

Бази практик

Визначення баз практик здійснюється на основі прямих договорів про проходження практики або договорів про співпрацю. Здобувачі освіти можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету(інституту), підбирати для себе базу практики і пропонувати її.

Базами усіх практик, передбачених навчальним планом, можуть бути такі заклади: заклади вищої освіти України, наукові організації, установи чи підрозділи у складі ЗВО.

Загальні критерії оцінювання практики

Під час оцінювання практик враховується:

1. Обсяг та якість виконання завдань практики відповідно до робочої програми практики.
2. Характеристика здобувача вищої освіти або відгуки про його роботу від бази практики.
3. Якість оформлення звітної документації.
4. Результати захисту практики перед комісією.

Оцінка з практики	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для виробничих практик	Оцінка за національною шкалою для навчальних практик
90-100	A (відмінно)	Відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)	Добре	
67-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	не зараховано

Оцінка «відмінно» — усі завдання практики виконано в повному обсязі, здобувач освіти виявив уміння застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Володіє інноваційними технологіями, продемонстрував активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Матеріали практики подано на перевірку керівнику практики від університету у встановлений термін, звіт про практику містить всі структурні елементи та грамотно оформлений. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи упродовж усього періоду проходження практики.

Оцінка «дуже добре» — завдання практики виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено уміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Здобувач освіти продемонстрував зацікавленість та активність, але не виявив творчого, індивідуального підходу. Матеріали практики подано на перевірку у встановлений термін, звіт містить усі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи упродовж усього періоду проходження практики.

Оцінка «добре» — завдання практики виконано, але не в повному обсязі, в ході виконання завдань було допущено незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи упродовж усього періоду проходження практики.

Оцінка «задовільно» — завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлений.

Оцінка «достатньо» — завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконано, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

Оцінка «незадовільно» — завдання невиконані, виявлено несформованість уміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

ООК 14.01 ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА АСИСТЕНТСЬКА ПРАКТИКА

Мета виробничої педагогічної асистентської практики – підготувати здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти до самостійного і цілісного виконання функцій викладача української мови і літератури закладу вищої освіти, куратора академічної групи.

Завдання виробничої педагогічної асистентської практики:

закріплення та поглиблення теоретичних знань з педагогіки та психології вищої освіти, методики викладання філологічних дисциплін у закладах вищої освіти;

опанування особливостями професійної діяльності викладача української мови і літератури у закладі вищої освіти, включно з плануванням, організацією та проведенням освітнього процесу;

набуття практичного досвіду проведення навчальних занять з дисциплін мовознавчого та літературознавчого циклу, з урахуванням сучасних педагогічних технологій та інтерактивних методів навчання;

формування умінь створювати навчально-методичне забезпечення з навчальних дисциплін за фахом: розробка робочих програм, конспектів лекцій, планів семінарських, практичних, лабораторних занять, дидактичних матеріалів, завдань для модульних контрольних робіт і самостійної роботи, тестів;

участь у методичній діяльності кафедри, аналітична та рефлексивна оцінка змісту освітніх програм і методів викладання дисциплін мовознавчого та літературознавчого спрямування;

формування професійної комунікативної компетентності, умінь конструктивної взаємодії зі студентською аудиторією, ведення академічного діалогу, підтримання освітнього середовища;

залучення до виховної роботи в академічній групі під керівництвом наставника: участь в організації кураторських годин, виховних заходів, індивідуальна робота зі здобувачами вищої освіти;

формування навичок педагогічної рефлексії: аналіз власної діяльності, виявлення професійних труднощів, окреслення шляхів професійного вдосконалення;

дотримання норм педагогічної етики, академічної доброчесності, відповідальності за результати навчальної та виховної діяльності.

Перелік визначених компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі філології зі спеціалізації В 11.01 Українська мова та література (української лінгвістики, літературознавства, компаративістики, фольклористики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень з української філології та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК 02	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК 03	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 04	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 05	Здатність працювати в команді та автономно.
	ЗК 07	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 08	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК 09	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

	ЗК 10	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
	ЗК 12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 01	Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах
	СК 06	Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації В 11.01 Українська мова та література для вирішення професійних завдань.
	СК 07	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
	СК 08	Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів української мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
	СК 09	Здатність на фаховому рівні викладати філологічні дисципліни в закладах вищої освіти.

Вимоги до баз виробничої педагогічної асистентської практики та їх перелік

Заклади вищої освіти, що є базами проведення виробничої педагогічної асистентської практики, мають відповідати таким вимогам:

наявність структур, що відповідають професійній діяльності за спеціальностями А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметною спеціальністю А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань А Освіта; В 11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізацією В 11.01 Українська мова та література галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки);

можливість забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;

надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);

надання здобувачам вищої освіти права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності бази практики;

можливість працевлаштування випускників Університету.

Базами виробничої педагогічної асистентської практики є заклади вищої освіти України, з якими укладено договори про проходження практики або договори про співпрацю.

Зміст виробничої педагогічної асистентської практики передбачає такі змістові модулі:

ЗМ 1. Навчально-методична робота з фаху

1. Участь у настановній конференції з виробничої педагогічної асистентської практики.
2. Ознайомлення із організаційними документами та програмою практики, відвідування консультації керівників практики від університету.
3. Інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності.
4. Прибуття на базу практики, розподіл за кафедрами, призначення керівників від бази практики.
5. Ознайомлення зі специфікою діяльності закладу вищої освіти, його структурою, освітніми (освітньо-професійними) програмами, бесіда з адміністрацією закладу (інституту, факультету, кафедри) про особливості освітнього процесу, розпорядок роботи закладу, правила трудової дисципліни.
6. Вивчення особливостей планування та організації освітнього процесу на кафедрі української мови (літератури).
7. Аналіз навчально-методичного забезпечення дисциплін мовно-літературного циклу.
8. Ознайомлення з навчальними планами, робочими програмами, електронними освітніми платформами, засобами комунікації зі здобувачами вищої освіти.
9. Спостереження за навчальними заняттями викладачів, аналіз їхньої структури, змісту, методів, прийомів і засобів навчання.
10. Участь в організаційних аспектах освітнього процесу: підготовка дидактичних матеріалів, тестів, завдань, презентацій.
11. Допомога у перевірці письмових робіт, організації модульного контролю, консультацій зі студентами.
12. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для супроводу навчальних дисциплін.
13. Проведення фрагментів або повноцінних занять (практичних, семінарських, лабораторних за потреби – лекційних) з української мови (літератури).
14. Проведення позааудиторних заходів з фаху.
15. Застосування сучасних методик викладання, інтерактивних форм роботи, елементів студент-центрованого навчання.
16. Проведення самостійного аналізу й самооцінювання педагогічної діяльності.
17. Ведення щоденника практики: фіксація виконаних завдань, педагогічних спостережень, самоаналізу.
18. Підготовка звітної документації за результатами практики.
19. Захист звіту з практики перед керівниками практики та учасниками освітнього процесу.

Індивідуальні завдання виробничої педагогічної асистентської практики

1. Складання індивідуального графіку проходження практики та затвердження його керівником практики з української мови і літератури.
2. Ведення індивідуальних записів про проходження практики у щоденнику практики.
3. Відвідування та аналіз навчальних занять та позааудиторних заходів викладачів кафедри (інституту/факультету).
4. Написання конспектів лекцій та обговорення їх з керівниками практики з фаху.
5. Виготовлення наочності, дидактичних матеріалів для навчальних занять з фаху.
6. Проведення та аналіз пробних і залікових навчальних занять.
7. Написання конспектів позааудиторних заходів з фаху, обговорення їх з керівниками практики.
8. Проведення позааудиторних заходів з фаху.
9. Написання та захист звіту про виробничу педагогічну асистентську практику.

ЗМ 2. Педагогічна діяльність, кураторська та виховна робота:

поглиблення розуміння сутності основ особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в освітньому процесі ЗВО;

саморозвиток особистісних якостей здобувача вищої освіти, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;

поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності здобувачів вищої освіти;

реалізація функцій куратора академічної групи, проведення позааудиторних виховних заходів.

Для реалізації поставлених завдань, практикант повинен виконати такі види робіт:

1. Вести педагогічний щоденник (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності (заняття, виховні заходи), а також ситуації, пов'язані з проблемами виховання, міжособистісних взаємин, конфліктів та ін.
2. Познайомитися з функціями куратора академічної групи, планом заходів з академічною групою.
3. Підготувати та провести виховний захід, здійснити його комплексний самоаналіз за всіма значущими параметрами, а також з позиції реалізації виховного потенціалу, виконання виховних завдань (через зміст, організацію спільної діяльності, міжособистісні взаємовідносини суб'єктів діяльності, атмосферу). Теоретично обґрунтувати сформульовані висновки.
4. Підготувати звіт з педагогічної практики, в якому відобразити:
 - а) найбільш суттєві досягнення та проблеми практики організації освітнього процесу у ЗВО, дати їм теоретичне обґрунтування;

б) сформуувати комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які магістрант визначив як найбільш ефективні;

в) сформуувати загальні висновки, «уроки практики», визначити напрямки особистісного та професійного саморозвитку на перспективу;

ЗМ 3. Дослідницька робота з психології

Психологічне забезпечення освітнього процесу передбачає використання здобувачами вищої освіти психолого-педагогічних теоретичних знань на практиці для створення та оптимізації цілісного освітнього простору в ЗВО.

При виконанні завдань практики з психології здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти:

грамотно добирають та використовують психодіагностичний інструментарій для збору фактичного матеріалу про психологічні особливості пізнавальної, мотиваційної, емоційно-вольової сфери особистості студентів, їх індивідуально-психологічні особливості;

здійснюють обробку та аналіз матеріалів, отриманих у результаті бесіди, опитування, спостереження тощо;

узагальнюють, осмислюють отриману в ході психодіагностики інформацію та готують психолого-педагогічну характеристику особистості студента, в якій віддзеркалюють не лише актуальний рівень розвитку особистості студента, але й вказують основні перспективи її розвитку та формулюють основні рекомендації розвитку, виховання і саморозвитку студента.

Виконання здобувачем вищої освіти індивідуальних завдань з психології може відбуватися в такій послідовності:

1. Знайомство з академічною групою, куратором, встановлення психологічного контакту зі здобувачами освіти.

2. Збір первинної інформації про академічну групу за допомогою основних загальнопсихологічних методів (спостереження, аналізу документації та продуктів діяльності здобувачів освіти, групового опитування).

3. Вибір психодіагностичних методик, які будуть найбільш інформативними та доцільними у вивченні особистості обраного здобувача освіти.

4. Проведення психодіагностичної методики.

6. Підготовка звіту про психодіагностику.

7. Складання та написання психолого-педагогічної характеристики особистості здобувача освіти.

Критерії оцінювання виробничої педагогічної асистентської практики

Критерії оцінювання виробничої педагогічної асистентської практики			Загальна оцінка
з фаху (ЗМ 1)	з педагогіки (ЗМ 2)	з психології (ЗМ 3)	

60 балів	25 балів	15 балів	100 балів
----------	----------	----------	-----------

Критерії оцінювання виробничої педагогічної асистентської практики з фаху (українська мова і література) – 60 балів (мінімальний бал -36)

№ з/п	Вид діяльності	Бали
1.	Якість ведення щоденника виробничої педагогічної асистентської практики	5 балів
2.	Оформлення та повнота звіту про практику	5 балів
3.	Оформлення тексту лекції.	10 балів
4.	Якість оформлення планів практичних (семінарських, лабораторних) занять.	10 балів
5.	Проведення практичних (семінарських, лабораторних) занять.	10 балів
6.	Виготовлення наочності до практичних занять (роброблення презентацій, використання технічних засобів тощо)	10 балів
7.	Конспект позааудиторного заходу та його проведення	10 балів

Критерії оцінювання щоденника практики і звіту про виробничу педагогічну асистентську практику (5 балів)

Бали	Критерії оцінювання
високий рівень 5 балів	Здобувач вищої освіти дотримується вимог до оформлення щоденника практики й звіту, самостійно й регулярно веде робочі записи про особливості проходження практики, повно й вичерпно аналізує свою діяльність; наводить доречні аргументи, теоретичні завваги підкріплює переконливими й конкретизованими прикладами та аналізом різних методичних ситуацій, які виникали під час організації освітнього процесу, висловлює свої пропозиції для розв'язання проблемних ситуацій; послуговується нормативною термінологією освітньої галузі та термінологічним апаратом педагогіки, психології, методики викладання філологічних дисциплін у ЗВО; розвиток думки (логічність і послідовність викладу) є цілісним, послідовним і несуперечливим; висловлювання органічні, пов'язані із сформульованими висновками, аргументами й прикладами; записи відзначаються дотриманням норм сучасної української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності та подає вчасно звітну документацію.
достатній рівень 4 бали	Здобувач вищої освіти дотримується вимог до оформлення щоденника практики й звіту, самостійно й регулярно заповнює щоденник практики, повно й вичерпно аналізує свою діяльність під час практики; формулює зміст діяльності, яку здійснював; наводить доречні аргументи, теоретичні завваги переважно підкріплює переконливими й конкретизованими прикладами, однак подеколи відсутній аналіз методичних ситуацій, які виникали під час організації освітнього процесу, не завжди висловлює власні пропозиції для розв'язання проблемних ситуацій; переважно послуговується нормативною термінологією освітньої галузі та термінологічним апаратом педагогіки, психології, методики викладання філологічних дисциплін у ЗВО, трапляються окремі помилкові терміновживання; розвиток думки (логічність і послідовність викладу) є цілісним, послідовним і несуперечливим; висловлювання органічні,

	пов'язані із сформульованими висновками, аргументами й прикладами. У записах наявні поодинокі орфографічні, пунктуаційні й стилістичні помилки. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності та подає вчасно звітну документацію.
середній рівень 3 бали	Здобувач вищої освіти частково дотримується вимог до оформлення щоденника практики й звіту, самостійно, але не надто регулярно заповнює щоденник практики, не достатньо повно й вичерпно аналізує свою діяльність під час практики; формулює зміст діяльності, яку здійснював; наводить доречні аргументи, однак свої записи не завжди підкріплює переконливими й конкретизованими прикладами, немає аналізу методичних ситуацій, які виникали під час організації освітнього процесу, не завжди висловлює власні пропозиції для розв'язання проблемних ситуацій; наявні порушення у використанні термінів освітньої галузі; розвиток думки (логічність і послідовність викладу) не завжди цілісний, послідовний і несутеречливий. У матеріалах практики наявні орфографічні, пунктуаційні й стилістичні помилки. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності, але порушує терміни подання звітної документації.
початковий рівень 1-2 бали	Показники нижчі ніж ті, що відповідають середньому рівню.

Критерії оцінювання планів практичних занять, позааудиторного заходу та їх проведення (10 балів)

Бали	Критерії оцінювання
10 балів	Здобувач освіти грамотно спланував навчальне заняття (захід), визначив реальні цілі, конкретні етапи та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням ступеня освіти та місця навчального заняття в програмі освітньої компоненти, передбачив реалізацію виховного, розвиваючого та освітнього потенціалу заняття; методичні прийоми відповідають цілям та етапу навчання; використовував різноманітні завдання та вправи, поєднував практичну роботу з перевіркою теоретичного матеріалу, правильно намічено об'єкти контролю та критерії оцінювання, заплановано різноманітні прийоми контролю; детально та без помилок викладено зміст навчального заняття; заплановано різні методи і прийоми роботи та передбачено індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти; заплановано використання технічних та допоміжних засобів навчання як наявних, так і самостійно виготовлених. Конспект лекції (план заняття) оформлено без помилок. Практикант дотримувався принципів академічної доброчесності.
9 балів	Критерії тіж самі, що й для оцінки 10 балів. Однак під час оформлення документації здобувач допустив незначні помилки.
8 балів	Здобувач освіти грамотно спланував навчальне заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням, ступеня навчання та місця заняття в програмі освітньої компоненти при цьому: методичні прийоми відповідають цілям і освітньому ступеню; правильно намічено об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, заплановано різноманітні прийоми контролю; не передбачено індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти; заплановано використання ТЗН, наявних або самостійно

	виготовлених посібників, але методика їх використання нераціональна. Конспект лекції (план заняття) оформлено із незначними помилками. Практикант дотримувався принципів академічної доброчесності.
7 балів	Практикант в основному правильно спланував навчальне заняття, намітив цілі, етапи, методичні прийоми для досягнення цілей, що були поставлені на кожному з них, і при цьому: цілі заняття не можуть бути досягнуті повністю; не до кінця буде реалізовано виховний, освітній, розвиваючий потенціал заняття; неправильно намічені об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, заплановані одноманітні прийоми контролю; зміст викладено стисло і є помилки; не передбачено індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти; заплановано використання наявних наочних посібників, але методика використання їх нераціональна. Конспект лекції (план заняття) оформлено з помилками. Практикант дотримувався принципів академічної доброчесності.
6 бали	У результаті реалізації запланованих дій цілі заняття не можуть бути досягнуті: не враховано місце даного заняття в програмі освітньої компоненти; неточно сформульовано цілі заняття (заходу); неправильно намічені об'єкти контролю; запропоновані вправи і завдання не відповідають меті; методичні прийоми нераціональні й одноманітні; не розкрито зміст заняття; не передбачено індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти; не передбачено використання ТЗН та наочних посібників. Конспект лекції (план заняття) оформлено із значними помилками. Практикант дотримувався принципів академічної доброчесності.
Менше 6 балів	Критерії нижчі ніж ті, що відповідають оцінці 6 балів. Завдання не зараховується.

Критерії оцінювання тексту лекції (10балів):

Критерії	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10 балів
1. Відповідність темі та меті лекції	Тема і мета лекції не визначені, або не відповідають змісту.	Тема і мета частково визначені, але їхній зв'язок з матеріалом нечіткий.	Тема та мета чітко сформульовані, але деякі аспекти залишаються неповними.	Тема і мета чітко сформульовані та логічно побудовані, повністю відповідають змісту лекції.
2. Логічність та структура викладу	Матеріал викладений без чіткої структури, важко слідкувати за думкою.	Структура лекції не зовсім чітка, але можна зрозуміти основні ідеї.	Матеріал викладений логічно, але місцями є незначні порушення структури.	Лекція має чітку структуру, всі ідеї логічно переходять одна в одну.
3. Змістовність та повнота матеріалу	Лекція поверхнева, важливі питання не висвітлені або пропущені.	Лекція містить основні аспекти теми, але деякі моменти не розкриті повністю.	Лекція охоплює більшість важливих аспектів теми, однак є незначні прогалини.	Лекція вичерпно охоплює всі важливі аспекти, без пропусків або зайвих відступів.
4. Науковий стиль і точність	Мова нечітка, терміни використовуються	Мова в цілому коректна, але в окремих випадках	Мова наукова та зрозуміла, терміни використовуються вірно, але іноді	Мова ясна, чітка, наукова, терміни використовуються коректно та доречно.

Критерії	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10 балів
	неправильно, невірні висновки.	можуть бути неточності або нетерміни.	можуть бути дрібні недоліки.	
5. Використання джерел та літератури	Відсутні посилання на джерела, або вони є неправильними.	Посилання на джерела є, але вони не завжди коректні або недостатньо численні.	Посилання на джерела є, вони частково відповідають вимогам академічної доброчесності.	Всі джерела вказані коректно, використано сучасну наукову літературу, що відповідає вимогам.
6. Зрозумілість та доступність	Лекція дуже складна для розуміння, без пояснень, терміни не пояснюються.	Лекція в основному зрозуміла, але деякі терміни або ідеї потребують додаткових пояснень.	Лекція зрозуміла, але місцями можуть виникати труднощі через складні концепції.	Лекція чітка, доступна для аудиторії, всі складні моменти пояснені зрозуміло.
7. Використання прикладів та ілюстрацій	Відсутність прикладів та ілюстрацій, що ускладнює розуміння.	Наявність кількох прикладів, але вони не зовсім точні або недостатньо розкривають тему.	Лекція містить хороші приклади, але їх можна було б збагатити для кращого розуміння.	Лекція насичена яскравими, точними прикладами, що сприяють глибшому розумінню матеріалу.
8. Інтерактивність і залучення аудиторії	Лекція пасивна, без запитань або взаємодії з аудиторією.	Лекція має деякі спроби залучити аудиторію, але вони не є ефективними.	Лекція має елементи взаємодії з аудиторією, але можна було б більше залучити слухачів.	Лекція активно залучає аудиторію через запитання, дискусії та інші методи взаємодії.
9. Оригінальність та творчий підхід	Лекція базується тільки на загальновідомих ідеях, без нових підходів.	Лекція містить деякі оригінальні ідеї, але в цілому не є інноваційною.	Лекція демонструє певну оригінальність у підходах або викладі матеріалу.	Лекція є оригінальною, демонструє творчий підхід, використовує новітні концепції та ідеї.
10. Загальне враження та рівень оформлення	Лекція виконана неохайно, містить численні помилки, неорганізована.	Лекція оформлена задовільно, але є деякі недоліки у оформленні чи граматиці.	Лекція добре оформлена, з мінімальними помилками та неточностями.	Лекція добре оформлена, без помилок, чітка, акуратна, професійно представлена.

**Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки
25 балів (прохідний бал – 15).**

Критерії оцінювання виробничої педагогічної практики з педагогіки

1. Готовність до конструювання та організації освітнього процесу за особистісно орієнтованою технологією.
2. Готовність до організації виховної роботи в позааудиторному режимі.
3. Сформованість аналітичної діяльності, здатність до самоаналізу,

особистісного та професійного саморозвитку.

Оцінка	Критерії
Відмінно (23-25 балів)	Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання практики з педагогіки. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу керівника практики. Під час виконання різних видів роботи проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед здобувачів освіти, науково-педагогічного колективу ЗВО, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.
Добре (19-22 бали)	Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від куратора академічної групи. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.
Задовільно (15-18 балів)	Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.
Незадовільно (0-14 балів)	За період практики здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від науково-педагогічних працівників, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з педагогіки

№	Зміст	Бали
1.	Щоденник практики (повнота і правильність оформлення – зміст, висновки, оцінка)	5
2.	Виховний захід (підготовка, проведення, наявність та повнота конспекту)	10
3.	Самоаналіз проведеного уроку (комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами)	5
5.	Участь у настановній конференції, підготовка звіту (наявність усіх структурних компонентів, відображення всіх видів робіт, список використаних джерел, наявність необхідних підписів) та участь у звітній конференції	5

Критерії оцінювання дослідницької роботи з психології – 15 балів (прохідний бал – 9).

Оцінюють керівники практики від кафедри психології освіти:

- звіт про вивчення студента – 5 балів;
- матеріали психодіагностики – 5 балів;
- аналіз матеріалів психодіагностики – 5 балів.

Рейтингова оцінка (RD) з виробничої педагогічної асистентської практики

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	Відмінно
82-89	B (дуже добре)	Добре
75-81	C (добре)	Добре
67-74	D (задовільно)	Задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно

90–100 балів («відмінно») заслуговує здобувач другого(магістерського) рівня вищої освіти, який усі або більшість завдань практики виконав на «відмінно»; систематично і цікаво організовував освітній процес; застосував в сучасні педагогічні технології, нові інформаційні засоби навчання; завоював повагу та авторитет серед здобувачів вищої освіти й науково-педагогічного колективу, керівників практики від кафедр університету; змістовно написав й охайно оформив усю документацію практики та вчасно подав її керівникові, грамотно написав і захистив звіт з практики.

82–89 балів («добре») заслуговує здобувач вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «добре»; старанно і вміло організовував освітній процес, зробив деякі методичні помилки, але зміг самостійно їх виправити або пояснити їх причину під час аналізу навчального заняття, позааудиторного чи виховного заходу; не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності під час виконання програми практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав і захистив на високому рівні звіт з практики.

75–81 бал («добре») заслуговує здобувач вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «добре» (допускають не більше 20 % оцінок «задовільно»); зробив незначні методичні помилки в організації освітнього процесу, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити під час аналізу заняття, позааудиторного чи виховного заходу їх причину; був дисциплінованим, виконавчим, самостійним на всіх ділянках роботи; подав вчасно документацію, до якої можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою керівників практики від кафедр університету.

67–74 бали («задовільно») ставлять здобувачеві вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «задовільно»(60 %); проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта задовільна.

60–66 балів («задовільно») ставлять здобувачеві вищої освіти, який виконав програму практики повністю, але завдання виконав на «задовільно» (80 %), проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності в закладі вищої освіти практиканта керівниками практики від кафедр університету – задовільна; подав документацію, яка потребує доповнення і виправлення.

35-59 балів («незадовільно»). Відсутня систематичність у роботі здобувача вищої освіти. Виконав на низькому рівні завдання передбачені програмою практики. Робив помилки щодо організації освітнього процесу, методики проведення навчальних занять, позааудиторної та виховної роботи. Виконував дії у освітньому процесі без достатнього теоретичного усвідомлення, копіюючи викладачів. Не здав документації або здав із великим запізненням, зробивши значні помилки в її оформленні.

13.Рекомендована література

Нормативні документи

1. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII/ URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 червня 2024 р. № 527-р «Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Text>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки».(*Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки; Операційний план реалізації у 2022-2024 роках Стратегії розвитку вищої освіти на 2022-2032 роки*). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

Основна

1. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 382 с.
2. Левчук І. Сучасні методики навчання в закладах вищої освіти : робочий зошит-практикум. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 80 с
3. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю., Стрельников М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : навч.-метод. посіб. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с.

4. Левчук І. П. Сучасні методики навчання : методичні рекомендації. Луцьк, 2023. 64 с.

5. Нагаєв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Харків: Стильна типографія, 2018. 289 с.

URL:https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4929/1/NP_VVSh_2018.pdf

Допоміжна

1. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf

2. Енциклопедія освіти. Національна академія педагогічних наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.

3. Ефективні технології навчання у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців / О. Семеног, В. Герман, О. Рудь, Н. Громова, Н. Пономаренко, І. Левенок, М. Ячменик / за ред. О. Семеног. Суми. 2017. 376 с.

4. Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій. URL: <http://xt.od.ua/73-prohramno-metodychne-zabezpechennia/rekomendatsii/514-korotkij-terminologichnij-slovnik-z-innovatsijnikh-pedagogichnikh-tekhnologij>

5. Кочубей А. В., Якубовська С. С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2017. 292 с.

6. Морзе Н.В., Глазунова О.Г., Мокрієв М.В. Методика створення електронного навчального курсу (на базі платформи дистанційного навчання Moodle : навчальний посібник. Київ : 2016. 240 с. URL:<https://drive.google.com/file/d/0B2ysJED05tFIengxcnNVWWRYZGc/view?resourcekey=0-CXkRhjhhrSGaWyaNEdU7Jg>

7. Нежинська О. О. Основи коучингу : навчальний посібник. Київ ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.

8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 472 с.

9. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2007. 141 с. URL: https://nvk-licey.at.ua/_ld/0/2_BTn.pdf

10. Попович А. С. Нетрадиційні лекції з української мови у вищій школі. URL: http://kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/7/2014/03/Visn_Psuh_4.pdf#page=55

11. Посібник для фахівців з навчання дорослих / Ред. Т. Урдзе; DVV International в Україні. Київ : Т-во «Контекст Україна», б. р. 84 с. URL : https://www.dvvinternational.org.ua/fileadmin/files/easternneighbors/Ukraine_pics/Publications/Adult_Education_for_professionals.pdf

12. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : навч. посіб. / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. Київ, 2015. 250 с.

13. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.
14. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020>
15. Сасенко Н., Голуб Т., Лавриш Ю., Лук'яненко В., Литовченко І. Інтеграція цифрових технологій в освітній процес: виклики та перспективи. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 220 с.
16. Семенов О. М., Ячменик М. М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти : монографія. Суми. 2019. 211 с.
17. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. Київ : ВД "ЕКМО", 2011. 320 с.
18. Сучасна лекція: методика підготовки і проведення : методичний посібник / уклад. Н. В. Безлюдна, О. І. Безлюдний, О. Л. Кірдан, О. М. Коберник. Умань : Візаві, 2017. 102 с.
19. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / за ред. В. М. Кухаренка. Харків : ХПІ, 2016. 284 с.
20. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 250 с.
21. Фурман А. В., Шандрук С. К. Організаційно-діяльнісні ігри у вищій школі : монографія. Тернопіль : THEU, 2014. 272 с.
22. Jamissen, G., Hardy, P., Nordkvelle, Y., & Pleasants, H. (2017). Digital storytelling in higher education. International perspectives.
23. Hidri, S. (Ed.). (2020). Perspectives on Language Assessment Literacy: Challenges for Improved Student Learning (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003016083>
24. McNeill, L., & Douglas, K. (Eds.). (2018). Teaching Lives: Contemporary Pedagogies of Life Narratives (1st ed.). Routledge
25. Фіцула М. Педагогіка вищої школи. навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ : Академвидав, 2014. 456 с. URL: https://pidru4niki.com/70107/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli

Рекомендовані джерела інформації

https://undip.org.ua/about/structure/science-departments/ua-lang-lit/ ; https://www.facebook.com/groups/505688203677039	Відділ навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України
http://osvita.org.ua/	Освітній портал України
http://omelchuk.ks.ua/index.php?option=com_remository&Itemid=53&func=fileinfo&id=14	Персональний сайт Сергія Омельчука
http://xn--80aafnzkiym.xn--j1amh/	Сайт Олександра Авраменка
https://newlmetod.blogspot.com/p/blog-page_44.html	Лінгвометодична майстерня українського філолога. Блог Оксани Кучерук
https://kulbabska.com/	Персональний сайт Олени Кульбабської
http://www.glazova.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=103:-10-11-&catid=56	«Український словесник». Сайт Олександри Глазової

:-10-&Itemid=77	
http://korycja50.blogspot.com/p/blog-page_12.htm	«Камертон філолога». Блог Галини Романівни Корицької
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
https://vseosvita.ua/	Національна освітня платформа «Всеосвіта»
http://dyvoslovo.com.ua/archive/zmist_1/	Журнал «Дивослово»
http://lib.vippo.org.ua/periodyka.php?cat=63	Журнал «Українська мова і література в школах України»
http://pftp.kubg.edu.ua/numbers.html	Науковий журнал «Педагогічний процес: теорія і практика»
http://mdu.edu.ua/?page_id=1502	Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки
http://visnyk.chnpu.edu.ua/	Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія: педагогічні науки
http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/index	Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького університету. Серія: педагогічні науки
http://pedagogica.tnpu.edu.ua/	Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка.
http://peddyskurs.kgpa.km.ua/vymohy	Збірник наукових праць «Педагогічний дискурс»
http://vytokypedagogmayster.webnode.com.ua/	Збірник наукових праць «Витоки педагогічної майстерності»
http://pedosv.kpnu.edu.ua/	Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика»

Педагогіка

1. Дутко О.М., Сікорак Л., Майданюк І., Лебідь І., Рудий Р. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладів вищої освіти. *Вісник науки та освіти: журнал*. 2024. № 1(19) 2024. С.1245-1259
2. Дутко О.М., Лебідь І.Ю. Проблеми та особливості проведення лекції в умовах дистанційного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць*. Вип.30 (1-2021). Кам'янець-Подільський, 2021, С.19-31.
3. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
4. Кучинська І. О. Цінності сучасної вищої освіти: пріоритети та перспективи. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 30 (1-2021). Київ: Міленіум, 2021. С. 63-72. URL: <https://tinyurl.com/2u7az3z3>
5. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Харків : «Стильна типографія», 2019. 267 с.
6. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
7. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн.

Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

8. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2020. 290 с.

9. Кучинська І. О. Професійна компетентність науково-педагогічного працівника закладу вищої освіти : ключові орієнтири, завдання й результат. Педагогічна освіта : теорія і практика : Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. Вип. 24 (1-2018). Ч.1. Кам'янець-Подільський, 2018. С. 149-153. URL: <https://tinyurl.com/mt87v3>.

Психологія

Основна

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник. / О.В.Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ : Каравела, 2017. 400 с.

2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.

3. Сергієнкова О. В. Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.

4. Кутішенко В. П. Вікова і педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 190 с.

5. Максименко С. Д. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.

6. Скрипченко О. В., Долинська Л. В. Загальна психологія : підручник. Київ : Каравела, 2017. 464 с.

7. Столяренко О. Б., Чайковська О. М. Вікова психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 216 с.

Допоміжна

1. Бенеш Г. Психологія. Довідник: пер. з нім. Київ : Знання-Прес, 2007. 510 с.

2. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ : Радянська школа, 1989. 608 с.

3. Лемак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики: збірник. Вид 2-ге. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.

4. Методичні вказівки та матеріали для самостійної роботи з вікової та педагогічної психології (для студентів денної та заочної форми навчання) : укладач Савицька О. В. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2019. 92 с.

5. М'ясоїд П. А. Задачі з курсу загальної психології : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1998. 184 с.

6. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. Київ : Каравела, 2020. 418 с.

7. Психологічна енциклопедія. / автор-упорядник О. М. Степанов. Київ : «Академвидав», 2006. 424 с.

8. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.

ООК 14.02 ВИРОБНИЧА ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Мета виробничої переддипломної практики – закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час навчання, набуття і вдосконалення фахових компетентностей, а також збір фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи магістра та апробація власних досліджень, перевірка наукових гіпотез щодо практичного використання матеріалів власного наукового дослідження.

Завдання виробничої переддипломної практики:

закріпити теоретичні знання, здобуті під час вивчення дисциплін філологічного циклу (мовознавчих, літературознавчих, лінгводидактичних), на основі виконання фахових завдань у реальному професійному середовищі;

формувати та розвивати професійні компетентності для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, а також виховувати потребу систематичного саморозвитку та самовдосконалення;

оволодіти сучасними технологіями, формами організації та інструментами праці в галузі їх майбутньої професії;

залучати здобувачів освіти до науково-дослідної діяльності бази практики шляхом участі та проведення освітніх та наукових заходів;

зібрати, систематизувати та проаналізувати фактичний матеріал, необхідний для написання кваліфікаційної роботи магістра;

апробувати результати власного наукового дослідження (методи, підходи, концепції, гіпотези) у відповідній професійній практиці (викладацькій, редакторській, мовознавчій, літературознавчій тощо);

перевірити ефективність наукових гіпотез та практичну доцільність висновків, зроблених у процесі теоретичного дослідження шляхом оприлюднення його результатів на наукових конференціях (круглих столах, вебінарах тощо);

формувати здатність застосовувати філологічні знання в практичній діяльності.

Перелік визначених компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі філології зі спеціалізації В 11.01 Українська мова та література (української лінгвістики, літературознавства, компаративістики,
-----------------------------------	--

	фольклористики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень з української філології та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 02	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК 03	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 04	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 07	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 11	Здатність проведення досліджень на належному рівні.
	ЗК 12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 01	Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах
	СК 02	Здатність осмислювати українську літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
	СК 03	Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення української філологічної науки (мовознавства та літературознавства, фольклористики,).
	СК 04	Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
	СК 05	Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі української філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
	СК 06	Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації В 11.01 Українська мова та література для вирішення професійних завдань.
	СК 07	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
	СК 08	Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів української мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Бази виробничої переддипломної практики

Організації та установи, що є базами проведення виробничої переддипломної практики, мають відповідати таким вимогам:

наявність структур, що відповідають професійній діяльності за спеціальностями А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметною спеціальністю А4.01 Середня освіта (Українська мова і

література) галузі знань А Освіта; В 11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізацією В 11.01 Українська мова та література галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки);

можливість забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;

надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);

надання здобувачам вищої освіти права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності бази практики;

можливість працевлаштування випускників Університету.

Базами виробничої переддипломної практики є наукові установи, заклади вищої освіти України, що мають наукові підрозділи чи установи, з якими укладено договори про проходження практики або договори про співпрацю.

Зміст практики

Зміст виробничої переддипломної практики передбачає такі змістові модулі:

ЗМ 1. Організаційна робота з фаху

20. Участь у настановній конференції з виробничої переддипломної практики.

21. Ознайомлення із організаційними документами та програмою практики, відвідування консультації керівників практики від університету.

22. Інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

23. Прибуття на базу практики, розподіл за кафедрами (підрозділами), призначення керівників від бази практики.

ЗМ 2. Науково-дослідницька робота з фаху

1. Ознайомлення зі специфікою діяльності наукової установи (підрозділу), її історією, структурою, напрямками, формами науково-дослідницької роботи, бесіда з адміністрацією закладу про розпорядок роботи, правила трудової дисципліни.

2. Вивчення особливостей планування та організації науково-дослідницької діяльності бази практики.

3. Ознайомлення із графіком проведення наукових заходів (конференцій, семінарів, круглих столів) та визначення можливостей у їхній організації та участі у них.

4. Складання індивідуального графіка проходження виробничої переддипломної практики, його узгодження з керівниками практики.

5. Вивчення досвіду й здобутків у науково-дослідницькій роботі наукових працівників бази практики, сучасних методів і прийомів, інформаційних ресурсів отримання та обміну науковою інформацією.

6. Участь у науково-дослідницькій діяльності бази практики, допомога в організації і проведенні наукових заходів.

7. Проведення самостійного аналізу й узагальнення попередньо зібраного матеріалу кваліфікаційного дослідження магістра.

8. Завершення написання розділів кваліфікаційної роботи, формулювання вступу, висновків, укладання списку використаної літератури та джерел.

9. Участь у наукових конференціях (семінарах, круглих столах тощо), що проходять на базі практики чи інших установах з метою оприлюднення й апробації результатів свого наукового дослідження з підготовкою тез доповіді (наукової статті) та їх публікацією.

10. Підготовка виступу (створення презентації) до захисту кваліфікаційної роботи магістра та участь у його попередньому захисті.

11. Ведення щоденника практики: фіксація виконаних завдань, педагогічних спостережень, самоаналізу.

ЗМ 3. Узагальнення й самоаналіз результатів виробничої переддипломної практики

1. Підготовка звітної документації за результатами практики.

2. Написання та захист звіту з практики перед керівниками практики та учасниками освітнього процесу.

3. Оцінювання практики.

Індивідуальні завдання виробничої переддипломної практики

1. Складання індивідуального графіку проходження практики та затвердження його керівником практики від бази та Університету.

2. Ведення індивідуальних записів про проходження практики у щоденнику практики.

3. Аналіз і систематизація попередньо зібраного фактичного матеріалу із застосуванням відповідних методів наукового дослідження.

4. Формування вступу кваліфікаційної роботи із зазначенням її актуальності, новизни, мети, основних завдань, опису та обґрунтування методів дослідження, практичного значення магістерського дослідження.

5. Завершення написання розділів кваліфікаційної роботи, формулювання висновків до розділів.

6. Написання загальних висновків кваліфікаційної роботи із рекомендацією напрямів подальших досліджень.

5. Укладання списку використаної наукової літератури та джерел дослідження.

6. Апробація матеріалів власного наукового дослідження шляхом участі у наукових, науково-практичних семінарах, конференціях, круглих столах, що

проходять у період практики на базі практики чи інших установах з виголошенням (публікацією) доповіді (наукової статті) .

8. Підготовка виступу до захисту кваліфікаційної роботи.

9. Створення презентації власної магістерської роботи.

10. Попередній захист кваліфікаційної роботи на випусковій кафедрі.

11. Оформлення звітної документації та матеріалів виробничої переддипломної практики.

Критерії оцінювання виробничої переддипломної практики

№ з/п	Вид діяльності	Бали
2.	Якість ведення щоденника виробничої переддипломної практики	10 балів
2.	Оформлення та повнота звіту про практику	10 балів
3.	Оформлення тексту кваліфікаційної роботи магістра	20 балів
4.	Якість оформлення тез доповіді (наукової статті) з теми кваліфікаційної роботи магістра	10 балів
5.	Наявність документа, що засвідчує участь здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти у наукових чи науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах чи публікуванні наукової статті з теми кваліфікаційної роботи.	10 балів
25.	Якість оформлення виступу для захисту кваліфікаційної роботи магістра.	10 балів
26.	Якість оформлення презентації кваліфікаційної роботи магістра.	10 балів
27.	Попередній захист кваліфікаційної роботи магістра	10 балів
28.	Участь здобувача освіти у науково-дослідницькій діяльності бази практики	10 балів
Разом		100 балів

Рейтингова оцінка (RD) з виробничої переддипломної практики

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	Відмінно
82-89	B (дуже добре)	Добре
75-81	C (добре)	Добре
67-74	D (задовільно)	Задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно

90–100 балів («відмінно») заслуговує здобувач другого(магістерського) рівня вищої освіти, який усі або більшість завдань виробничої переддипломної практики виконав на «відмінно»; систематично і цікаво організовував науково-дослідницьку діяльність на базі практики; застосував в сучасні інформаційні технології; завоював повагу та авторитет серед керівників практики від бази практики та університету; змістовно написав й охайно оформив усю документацію практики та вчасно подав її керівникові, грамотно написав і захистив звіт з практики.

82–89 балів («добре») заслуговує здобувач вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «добре»; старанно і вміло організовував науково-дослідницьку роботу, зробив деякі помилки, але зміг самостійно їх виправити або пояснити їх причину під час консультації з керівником практики; не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності під час виконання програми практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав і захистив на високому рівні звіт з практики.

75–81 бал («добре») заслуговує здобувач вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «добре» (допускають не більше 20 % оцінок «задовільно»); зробив незначні помилки в організації науково-дослідницької діяльності, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити під час консультації з керівником практики; був дисциплінованим, виконавчим, самостійним на всіх ділянках роботи; подав вчасно документацію, до якої можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою керівників практики від кафедр університету.

67–74 бали («задовільно») ставлять здобувачеві вищої освіти, який виконав завдання практики переважно на «задовільно»(60 %); проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта задовільна.

60–66 балів («задовільно») ставлять здобувачеві вищої освіти, який виконав програму практики повністю, але завдання виконав на «задовільно» (80 %), проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта керівниками практики від кафедр університету – задовільна; подав документацію, яка потребує доповнення і виправлення.

35-59 балів («незадовільно»). Відсутня систематичність у роботі здобувача вищої освіти. Виконав на низькому рівні завдання передбачені програмою практики. Виконував дії у освітньому процесі без достатнього теоретичного усвідомлення. Не здав документації або здав із великим запізненням, зробивши значні помилки в її оформленні.

Рекомендована література

Основна

1. Богдан С. К. Методи й методика лінгвостилістичних досліджень: методичні рекомендації для студентів -філологів. 3-тє вид. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 28 с.
2. Костусяк Н. М. Академічна риторика : навч. посіб. Луцьк : Надстир'я, 2021. 128 с.
3. Методичні рекомендації з перевірки курсових, дипломних/кваліфікаційних робіт (проектів) дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція). Кам'янець-Подільський, 2023. 16 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1_-7jl3UaRr8EO9TN95FkegcmpECfJSn2/view
4. Основи наукового мовлення: навчальний посібник: / С. А.Бронікова та ін.; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2022. 252 с.
5. Пентиліук М. І., Олексенко В. П., Гайдаєнко І. В., Окунович Т. Г. Навчальна й науково-дослідна робота студентів-філологів: навчально-методичний посібник для студентів. Вид. 2-е, переробл. й доповн. Херсон : Айлант, 2020. 158 с.
6. Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція). Кам'янець-Подільський, 2024. 8 с. URL: https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSI MUozdmc2Ti0xY3MzMS1hbjlXLVVQSDZmNjU4/
7. Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція). Кам'янець-Подільський, 2021. 16 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1LIOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWU00UL/view>
8. Тарасюк Т. Основи наукових досліджень та академічна доброчесність: навч. посіб. Луцьк, 2021. 148 с.

Додаткова

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. Київ: УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/vajinskii-posibnyk.pdf>
3. Колоїз Ж. В., Остроушко О. А. Студентська наукова робота з української мови: навч. посіб. 2-ге вид., доповн. і перероб. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С.В., 2019. 208 с.

4. Конкретно-наукові методи лінгвістичних досліджень / Уклад. Алексенко С. Ф. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. 44 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9505/1>
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Київ : Кондор, 2006. 206 с.
6. Кульбабська О. В., Шатілова Н. О. Основи мовознавчих досліджень : модульний курс: навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 344 с.
7. Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.12.2020 № 1504. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/>
8. Методичні рекомендації з написання та оформлення дипломних робіт (проектів) студентами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс] / уклад. Л. М. Воевідко, В. В. Кобильник ; [наук. ред. С. А. Копилов]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см.
9. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
10. Ніколаєв Є. Як допомогти студентам й аспірантам досліджувати доброчесно? Академічна доброчесність. Вип. 27. 2022. 8 с. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-27.pdf>
11. Партико З. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Ліра-К, 2018. 231 с.
12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
13. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
14. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2016. № 848–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
15. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 184 с.
16. Теоретичні основи і технологія професійного розвитку науково-педагогічних працівників університетів в умовах інтеграції вищої освіти і науки: методичні рекомендації / Авторський колектив: Н. Дівінська, Н. Дяченко, О. Жабенко, І. Регейло, Ю. Скиба, Г. Чорнойван, О. Ярошенко ; за ред. О. Ярошенко. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2018. 72 с. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Teor_osnovi_prof_rozvitku_praciv_n_metodit_IVO-2018-72p_avtors-kolektiv.pdf
17. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/Academic_Writing_Course.pdf
18. Hussain K., Nawaz K., Majeed A. Basics of scientific research skills: How to conduct, write and publish a scientific research? Vdm Verlag, 2010. 60 p.

Інтернет-ресурси

1. Академічна доброчесність – запорука успішного розвитку науки і держави. Запис вебінару від 8-07-2020. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mnwgxf-dAhc>
2. Бібліотека ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://library.vnu.edu.ua/>
3. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. Київ: Видавничий дім «Всесвіт». URL: <http://vsesvit-journal.com>
4. Електронна бібліотека «УКРАЇНІКА». URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=NAV&P21DBN=UKRLIB>
5. Електронна бібліотека української літератури: <https://www.ukrlib.com.ua/books/>
6. Електронні ресурси Національної бібліотеки України ім.В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
7. Лінгвістичний портал MOVA.info. URL: <http://www.mova.info>
8. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua>
9. Словники України. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
10. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. Київ: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України. URL: <https://il-journal.com/index.php/journal>
11. Український лінгвістичний портал. URL: <https://ulif.org.ua> Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua/ta>